

LAUSUNTO

OULUN SYYTTÄJÄNVIRASTO

27.5.2015

Dnro 001/41/15

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntönne 4.5.2015/Dnro OM 17/41/2014

LAUSUNTO UHRIDIREKTIIVIN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

Olette viitekohdassa mainitulla sähköpostiviestillä pyytänyt muun muassa eräiden syyttäjänvirastojen lausuntoa 17.4.2015 luovutetusta työryhmämietinnöstä, joka koskee uhridirektiivin täytäntöönpanoa. Lausun Oulun syyttäjänviraston puolesta asiassa seuraava:

Mietinnossa esitetään muutettavaksi esitutkintalakia, oikeudenkäymiskaarta, oikeudenkäynnistä rikoslasioissa annettua lakia, vankeuslakia, sekä rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annettua lakia. Koska Suomen lainsäädäntö vastaa jo tällä hetkellä pitkälti uhridirektiivin sisältöä, muutokset edellä mainittuihin lakeihin ovat ehkä esitutkintalakia lukuun ottamatta vähäisiä. Toisaalta ne on tehtävä. Työryhmä on mietintönsä osiossa 6. käynyt uhridirektiiviä läpi artikla artiklalta ja näin varmistanut miltä osin lainsäädäntömme vastaa direktiiviä ja miltä osin säännöksiä on muutettava.

Oulun syyttäjänvirasto toteaa, että esitetut säännösmuutokset vaikuttavat välittömästi aika vähän varsinaiseen syyttäjäntoimintaan. Sen sijaan poliisin ja muiden esitutkintaviranomaisten tehtävät lisääntyvät huomattavasti enemmän. Viittaan tältä osin esitutkintalakiin tehtäviin muutoksiin. Sitä kautta uhridirektiivin täytäntöönpanolla lienee välillisesti vaikutusta myös jokapäiväiseen syyttäjäntoimintaan.

On tietysti erinomainen asia, että yhdoin nyt on yleiseurooppalaisella tavalla tarkoitus parantaa myös rikosten uhrien asemaa. Tässä yhteydessä on kuitenkin syytä huomauttaa, että vaikeiden ja hankalasti toteutettavien menettelytapojen luominen ei saa samalla johtaa toisaalla asianosaisten oikeudellisen aseman huononemiseen. Mietintöä ja siihen sisältyviä lakiehdotuksia lukiessa ei voi välttyä ajatuksesta, että esimerkiksi esitutkintalain 11 luvun 9a §:n asianomistajan henkilökohtainen arviointimenettely – mitä se lopullisesti käytännössä pitääkään sisällään – on työvaihe, joka lisää selvästi esitutkintaviranomaisten selvitystyötä rikoksissa, joissa on asianomistaja ja vieläpä ennen kuin ensimmäistäkään asianomistajan kuulustelua on suoritettu. Työtä lisäävät myös esitutkintalain 4 luvun 18-19 §:iin si-

sältyvät uudet ilmoitusvelvollisuudet. On turha pohtia lisääntykö työ merkittävästi vai ei (mietinnön kohta 4.2 3.kappale). Sen sijaan lake- ja aikanaan täytäntöönpannaessa on pystyttävä kuulustelu- ja/tai muita lomakkeita uudistamalla tai luomalla varmistamaan, että nämä uudet työvaiheet eivät tarpeettomasti kasvata esitutkintaan käytettävää aikaa ja siten rikosten kokonaiskäsittelyaikaa.

Mietinnön kohtaan 4.1.1 kirjatut vaikutukset asianomistajan asemaan tulee varmistaa esitutkintaviranomaisten riittävillä tutkintaresursseilla ja koulutuksella. Tässä yhteydessä myös syyttäjille on järjestettävä jotain koulutusta, koska he törmäävät varmuudella esitutkintayhteistyötä tehdessään uusiin menettelytapasäännöksiin.

Johtava kihlakunnansyyttäjä

Ilpo Virtanen